

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.To' ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Enciclica

Pontificelui Benedict al XV-lea.

1. De când sfatul nepătruns al Provedinței divine, fără meritul Nostru Ne-a ridicat la catedra Principelui Apostolilor, și când Domnul Hristos Ne-a chemat cu acelaș glas prin care a chemat pe Petru: *paște oile mele, paște mielușei mei*, (Io. XXI, 14—17), Ne-am îndreptat ochii cu toată dragostea și bunăvoința spre turma carea Ni-s'a dat în grijă; spre turma aceea nenumărată, care cuprinde în sine pe toți oamenii, sub alt și sub alt respect. Pe toți câți suntem, ne-a scăpat Isus Hristos din servitutea păcatului vărsându-și prețiosul sânge; și nu este om, care ar fi exchis dela binecuvântările mântuirii lui; astfel Păstorul cel bun a condus o parte a neamului omenesc prin Biserica Sa, iară ceialaltă parte o caută cu iubire: *Și alte oi am, care nu sunt din staulul acesta și acelea mi-se cade ale aduce și glasul meu vor auzi* (Io. X, 16). Venerabili Frați, nu ascundem înaintea Voastră, că dela început darul lui Dumnezeu, iubirea a făcut să simțim dorul unei nizuințe puternice, care ne îndeamnă să câștigăm mântuirea tuturor oamenilor; și scaunul papal L-am ocupat rostind aceeaș rugăciune, care a fost rostită de Isus înainte de restignirea pe cruce: *Părinte sfinte păzește-i pe ei în numele tău, pe cari I-ai dat mie* (Io. XVII, 11).

2. Dar când, din cetatea aceasta a demnității Apostolice am privit mai întâiu starea neamului omenesc, și mi-a trecut înaintea ochilor starea ticăloasă a societății, de-o groaznică durere Am fost cuprinși. Cum ar și fi cu puțință, ca sufletul nostru, al Părintelui întregului neam omenesc, să nu fie cutremurat de priveliștea Europei și a întregii lumi, decât care mai săngeroasă și mai jalnică n'a fost de când își aduc oamenii aminte? Se vede, că a sosit vremea de care a zis Hristos: *Și veți auzi războaie și vești de războaie...* că se va scula limbă pe limbă și împărăție peste împărăție (Mat. XXIV, 6, 7). În toate părțile apare spectacolul trist al războiului; acesta e astăzi singurul, care preocupă gândirile tuturor oamenilor. Neamurile celea mai mari și mai avute se luptă între sine: oare e de mirat dacă cu instrumentele inventate de știința mili-

tară mai nouă să omoară unul pe altul cu o cruzime nemai pomenită? Nenumărate sunt stricăciunile, și nenumărate omorurile: zi de zi, pământul scaldăt în sânge, și lumea e plină de cei răniți și de cadavrele celor morți.

Apoi, pe ceice îi vezi stând față în față ca dușmani, îți mai vine să crezi, că sunt născuți dela acelaș Părinte, crezi, că au aceeaș natură și că fac parte din aceeaș societate? Vei cunoaște oare, că sunt frați, cari au acelaș Tată în ceriuri? Și pânăcând afară șiruri nesfârșite își stau față în față luptându-se, până atuncia durerile și întristările nesfârșite ce izvoresc din războaie, cuprind și orașele și pe indivizii singuratici; zilnic crește numărul nesfârșit al văduvelor și al orfanilor; comerțul abia vegetează; pământurile rămân nelucrate; amuțesc artele; cei avuți abia mai au celea de lipsă; săracii mor de foame și toți sunt cuprinși de jale.

3. Faptele acestea Ne-au îndemnat și pe Noi, ca în zilele cele dintâi ale Pontificatului să încep oficiul Apostolesc cu vorbele Antecesorului Nostru de veșnică și pie amintire; rugându i cu inzistință pe ceice domnesc și conduc vieța publică, ca gândindu-se la sângele și lacrimile vărsate deja până acuma, să grăbească a da popoarelor pacea dorită. De ar da Dumnezeu, ca să răsune aceeaș cântare la sosirea Noastră, ca a locțiitorului lui Hristos, prin care au intimpinat ingerii nașterea Mântuitorului: *Pe pământ pace, între oameni bunăvoire* (Luca II, 14). Rugăm pe aceia, în mâinile cărora e așezată soarta țărilor să Ne asculte! Este o altă cale, și sunt alte principii cu cari se poate câștiga satisfacție pentru drepturile violate. Punând deoparte armele, să cugete asupra acestor mijloace, cu bunăvoință și cu credință. Vorbim îndemnați de binele lor și de dragostea popoarelor iar nu din interesul Nostru. Nu lăsați, ca vorbele unui părinte și ale unui prietin să răsune îndeșert.

4. Dar nu numai războiul acesta înfricoșat nefericește popoarele spre întristarea și grija Noastră. Este și un alt rău ascuns în inima societății omenesci; care umple de îngrijorare pe tot omul de bine, care a pricinuit atâtea mizerii în trecut și e simburile răului viitor și care a fost germenul și al acestui războiu atât de jalnic. Căci de când în conducerea publică s'au dat uitării adevărurile filozofiei creștine, cari asigurau pacea țărilor

au urmat ca o necesitate niște schimbări în moravuri, cari schimbări — vor face imposibilă vieța socială a omenirii. Pentru aceasta suntem de părerea, că din contactul oamenilor lipsește cu desăvârșire bunăvoința împrumutată, că e desprețuită autoritatea conducătorilor, că o clasă socială să luptă fără nici un motiv împotriva altei clase sociale, că bunurile mărginite și trecătoare au prea multă trecere și cu prea multă sete le caută, par'că nu ar fi un bun superior după care ar trebui să alerge omenimea. În acestea patru rele se ascunde rădăcina a tot ce împedecă pacea societății omenesci.

Dacă voim să desnodăm în mod pașnic ițele încurcate ale afacerilor publice, trebuie să ne năzuim întru acolo, ca pe acestea toate să le exilăm și să dăm drepturile cuvenite principiilor creștinești.

5. Astfel și Domnul Hristos, când s'a coborît din ceruri ca să restituie domnia păcii conturbată de diavolul, nu și-a ales alt mijloc, decât iubirea: *Poruncă nouă dau vouă, să vă iubiți unul pe altul* (Io. XIII, 34). *Aceasta este porunca mea, ca să vă iubiți unul pe altul* (Io. XV, 13). *Vă poruncesc vouă, să vă iubiți unul pe altul* (Io. XV, 17). Se pare că ar fi avut numai o datorință și o chemare, ca să îndemne pe oameni să se iubească. Și pentru ajungerea scopului acestuia câte argumente nu ne dă? Ne poruncește tuturor să privim spre ceruri: *Căci unul este Părintele nostru, care este în ceruri* (Mat. XXIII, 9). Pe toți, fără deosebire de limbă și națiune ne învață să rostim aceeaș, rugăciune: *Tatăl nostru carele ești în ceruri* (Mat. VI, 9); ba ne învață și aceea, că Părintele din cururi când împarte darurile naturali, nu privește meritele singuraticelor: că soarele său răsare peste cei răi și peste cei buni, și plouă peste cei drepti și peste cei nedrepti (Mat. V, 45). Uneori ne spune ca să ne considerăm de frate unul pe celalalt, iar altădată ne numește frați de ai lui: *Că voi toți sunteți frați* (Mat. XXIII, 8). *Ca să fie el întâiu născut între mulți frați* (Rom. VIII, 29). Ceeace ne îndeamnă mai ales să iubim pe deaproapele nostru, cu deosebire pe cei ce îngâmfarea omenescă îi desconsideră, e, că vrea ca și în cel urmă om, să recunoaștem persoana Lui, *că tot ce faceți unuia dintre acești mici mie-mi faceți* (Mat. XXV, 40). Oare în zilele din urmă ale vieții sale de ce s'a rugat cu atâta căldură Părintelui

ca toți cei ce vor crede în el, să fie legați între sine cu legăturile dragostii? *Precum tu Părinte întru mine și eu întru tine* (Io. XVII. 21). În sfârșit atârând pe cruce pe noi pe toți ne-a scăldat în sângele său, ca astfel să ne iubim unul pe altul, ca și când acela ne-ar fi legat unii de alții ca membrele aceluiaș trup, și să ne iubim, cum e atragerea între membrele din acelaș trup. — Dar cât s'au depărtat moravurile de astăzi de iubirea aceasta! Poate nici odată nu s'a vorbit despre fraternitatea oamenilor ca astăzi; și nu bagă de seamă, că după ce au nescotit cuvintele Evangheliei și au neglijat principiile lui Hristos și a Bisericii, tocmai năzuința aceasta a frăției au îngropat-o, ca alte daruri produse de umanitatea veacului acestuia. De fapt nici odată n'au purces oamenii cu mai puțină iubire de frate între sine ca astăzi. Diferința dintre neamuri a produs ură neîmpăcată; popoarele se despart de alte popoare nu atâta prin hotarele naturale, cât mai vârtos prin ură; în acelaș stat, între aceleași margini clasele sociale se nimicesc cu o invidie împrumutată; iar singuraticii se lasă conduși de egoism, ca de o lege supremă.

6. Vedeți, Venerați Frați, cât e de lipsă să ne năzuim din toate puterile, ca iubirea lui Isus Hristos să se reîntoarcă din nou în inimile oamenilor. Și Noi ne-am pus înaintea ochilor scopul acesta, care e și ținta scaunului apostolic; vă rog deci, năzuți-vă și voi spre ajungerea lui. Să nu încetăm a vesti oamenii cu vorba și cu pilda vieții cuvintele S. Ioan: *Iubiți-vă unii pe alții* (1. Io. III. 23). Deabună samă că sunt vrednice de o mare laudă instituțiile de binefaceri, cari sunt așa de multe în zilele noastre, dar acestea numai atunci vor fi cu adevărat folositoare, dacă vor face să sporească în sufletele oamenilor, adevărata iubire către Dumnezeu și deaproapele de nu le va reuși aceasta, vor rămâne fără preț, *că celce nu iubește, rămâne în moarte* (1. Io. III. 14).

(Va urma)

Ajutorarea familiilor celor duși în războiu. Ministrul de finanțe a prezentat un proiect de lege prin care regulează afacerile celorce au îndreptățire la ajutorul statului pe urma celor înrolați la miliție. Proiectul dispune să se ajutoreze și copiii născuți afară de căsătorie, precum și cei mașteri, apoi mama, tata și fratele mașter, copiii adoptați și părinții ceice i-au adoptat. Suma ajutorului și îndreptățirea la aceea nu o va statori de aci încolo ministrul de hovezi și cel de finanțe, ci comitele suprem, respective direcția financiară. Dispune mai departe proiectul, ca din ajutorul primit este a se solvi restanța de chirie, iar părinții, cari nu înșiși îngrijesc de creșterea copiilor lor, nu au îndreptățire la ajutor. În cazul acesta ajutorul se va licvida celorce se îngrijesc de copii. — Proiectul constată, că până acuma se dau zilnic celor rămași, după cei înrolați un milion de cor.

Proiectul despre statorirea prețurilor articolilor de necesitate publică. Proiectul constă din 17 paragrafi. § 1. dispune, că la ordinul ministrului administrația e datoare să stabilească *prețurile maxime* a articolilor de necesitate publică. Impotriva statoriei prețurilor se poate recura extra dominium la ministrul de comerț, care în cece privește articolii economici de câmp și de pădure va hotări în conțelegere cu ministrul de agricultură. A vinde vre-un articol mai scump decât prețul statorit este interzis, iar întrucât se vor vinde și astfel, cumpărătorul își poate pretinde plusul înapoi în decurs de 6 luni.

În §. 2 se dispune, că autorității administrative îi stă în voie, a constrânge pe toți ceice se ocupă cu producerea, prelucrarea, vinderea articolilor de prima necesitate, să și anunțe toate depozitele, respective partea întrecătoare a cvantului necesar pentru uzul propriu de casă sau economice, la oficiul competent. De asemenea sunt constrânși a-și instința plusul cvantului necesar la casă și economice și ceice țin astfel de articol în depozitele lor. Organelor oficiale li stă în voie

a examineze depozitele respective cărțile celui vizat și a constata, dacă anunțarea a fost coresponsătoare.

§§. 3 și 5 dispun, ca proprietarul, la caz când ministrul din considerat de interes public dispune, să pună plusul statorit peste necesitățile casnice și economice, la dispoziția oficiului administrativ pe lângă bani gata și la prețul maximal statorit de ordinul ministerial. Ministrul poate da ordin morilor, ca făina de grâu și săcară să o pună în circulație numai mestecată cu făina altor bucate.

În restul proiectului (§§. 15—17) se înșiră dispoziții privitoare la reducerea diferitelor întreprinderi, ori la preluarea acelor din partea statului; la constrângerea muncitorilor de a luera la astfel de întreprinderi, la aplicarea celor internități și a celor din corecționare la lucrări etc. Legea are puterea retroactivă asupra tuturor acelor acte, cari s'au făcut din mandatul guvernului începând cu 26 iunie 1914.

Prelungirea mandatului oficialilor administrativi. Noul proiect de lege dispune, ca mandatul oficialilor administrativi să fie prelungit până la o altă dispoziție a legislației, dar la nici un caz aceasta prelungire nu poate trece peste sfârșitul anului 1915. Oficiile, se vor deveni în acest restimp vacante sunt a se complini amăsurat legii, dar numai pe un timp statorit ca mai sus.

Casa magnaților a ținut o scurtă ședință, în care s'a luat cunoștință de rescriptul prelnalt prin care se deschide noua sesiune a corpurilor legiuitoare. Președintele parentează în cuvinte frumoase moartea papei Piu X și a înțeleptului rege al României Carol I, exprimând condolențele Casei magnaților la locurile competente. După enunțatiunile prezidentului și după formalitățile obișnuite ședința s'a ridicat.

Războiul european.

Luptele din Sârbia.

Budapesta, 25 Noemvrie.

După lupte grele le-a succes trupelor noastre să treacă valea mocirloasă a râului Kolubara. Deasemenea am câștigat teren în urma atacurilor noastre îndreptate spre înălțimile din răsărit, am respins mai multe atacuri violente de-ale rezervelor dușmane cauzându-le mari pierderi. Am făcut prizonieri o mulțime de Sârbi. Mulți dintre ei se refugiază în tabăra noastră dându-se prizonieri de bunăvoie.

Spre sud-ost dela Valjevo trupele noastre au trecut înălțimile acoperite de zăpadă dela Maljon și Suboz. Aici am făcut ieri prizonieri din nou vreo 10 ofițeri, mai mult de 300 soldați și am capturat 3 mitraileze.

(Oficial). Luptele noastre de lângă râul Kolubara au înaintat mult. Regimentele noastre 11, 73 și 102, cunoscut pentru avântul lor războinic, au luat cu asalt poziția puternică dela Lazarevaț, care este centrul frontului inimic. Cu această ocaziune au capturat 8 ofițeri, 1200 ostași de rând, 3 tunuri, 4 vagoane de muniții și 3 mitraileze.

Spre sud dela localitatea Ljig, ne-a izbutit să cucerim înălțimile din ostul râului de acelaș nume; cu aceasta ocaziune am prins 300 sârbi.

Coloanele, cari înaintează spre sud dela Valjevo stau în fața localității Kosjerici.

*

Budapesta, 24 Noemvrie.

Luptele din Polonia rusească se continuă cu inverșunare din ambe părțile, deși e frig mare. Trupele noastre au câștigat poziții însemnate lângă Wolbrom și Pilița, dela Cracovia spre nord. Trupele noastre au făcut numărăroși prizonieri. Numărul prizonierilor din monarhie se urcă la 110 mii, dintre cari 1000 ofițeri.

Infrângerea rușilor la poalele Carpaților. Rușii se retrag din Ungaria.

Biroul telegrafic ung. comunică din Nyiregyháza:

După raportul comitelui suprem din Ungvár, trupele noastre au înfrânt pe inimicul, care a pătruns prin pasul Uzsok.

Comitele suprem din Zemplen deasemenea ne comunică învingere. Dușmanul, care a pătruns în Zemplen, a fost împresurat de trupele noastre și bătut. Rușii au avut aici mari pierderi.

Inimicul a început retragerea prin toate punctele pe cari a intrat pe teritoriul țării noastre.

Cum au intrat rușii prin pasul Uzsok.

Ziarul „Az Est” scrie în numărul său de ieri: Rușii au început să pătrundă în Ungaria prin pasul Uzsok, Sâmbătă în 21 Nov. Partea cea mai mare a trupelor, nici n'au intrat prin strâmtoare, ci spre vest dela pas, cu o mulțime de muncitori, au tăiat pădurile intrând pe aici.

Au înaintat apoi în două linii paralele, pe linia Ung și Lyuta, ambele se întind dela nord-ost spre sud-vest.

Trupele noastre au reținut ambele coloane inimice, cari înaintau și le-am silit să se retragă.

Deodată cu invaziunea prin pasul Uzsok, au intrat rușii și pe linia Nezőlaborc. Dar și aceștia din urmă au fost siliți să se retragă, în 21 Nov. d. a. Populația era perfect liniștită și numai atunci și-a părăsit locuințele, când a fost provocată de comanda militară.

Asediul Przemyslului.

Ziarul italian »Tribuna« publică amănunte despre asediul fortăreței Przemysl, probabil din izvor rusesc. Amintește despre două erupțiuni a garnizoanei fortăreței, în urma căreia, rușii au fost siliți să concentreze din nou mari forțe în jurul forturilor; dar și aceste trupe au putut ajunge numai la o rază de 12 km. dela forturi.

Deocamdată rușii bombardează cu violență forturile, având de scop să silească garnizoana să-și consume muniții în cantitate cât mai mare; dar în zilele acestea încă, vor încerca un asalt general, fiindcă rușii voiesc, ca la sărbătoarea sf. Nicolae, în 6 Dec. steagul rusesc să fâlăcească pe zidurile cetății.

Tot ziarul »Tribuna« a publicat, pe baza unei telegrame din București, că comandantul cetății a oferit rușilor capitularea, dar aceștia n'au voit să primească condițiunile comandantului fortăreței. Legațiunea austro-ungară a desmintit știrea aceasta în modul cel mai categoric, comunicând, că apărarea cetății decurge în modul cel mai activ și rușii au avut mari pierderi deja până acum.

Alungarea Rușilor din Carpați.

(Oficial). Alungarea inimicului, care a pătruns prin pasurile din comitatele Ung și Zemplén, s'a pus în curs cu deplin succes. În stadiul actual al luptelor, nu putem da amănunte, dar putem constata, că strâmtoarea Uzsok, din nou e în posesiunea noastră și prin aceasta, comitatul Ung e curățit de inamic. Oștirile rusești, cari au pătruns în partea nordică a comitatului Zemplén, se retrag cu mari pierderi.

Comunicat oficial german.

Berlin, 24 Noemvrie. (Oficial).

Și în cursul zilei de ieri au apărut din nou vase engleze în apropierea malului belgian, bombardând orașele Lombartzide și Zeebrügge.

În apus nu este vreo schimbare esențială.

Situația pe câmpul de luptă din ost, încă nu e limpezită, în Rusia ostică, trupele noastre își mențin pozițiile de lângă lacuri și celea dela nord-ost dela lacuri.

În luptele grele din partea nordică a Poloniei rusești, sorții de izbândă, încă nu s'au hotărît. În partea sudică a Poloniei, în jurul orașului Cestuchowa lupta continuă. Spre nord dela Cracovia, atacul nostru a progresat.

Informația oficială rusă, că generalii germani Liebert și Pannevic, ar fi fost prinși în Prusia ostică, e scoritură. Primul e în Berlin, al doilea e în fruntea trupelor. De mult timp n'a fost nici unul în Prusia ostică.

*

Pe câmpul de luptă din vest, situația e neschimbată. Atacul francezilor dela St. Hilaire și Souain, pornit cu mari forțe, dar slab executat, l-am respins, cauzând inimicului pierderi grave. La Apremont am înaintat.

În Polonia rusească situația e neschimbată.

În luptele mareșalului Mackenzen dela Lodz și Lewic, diviziunea din corpul prim, al doilea și al cincilea rusesc, au suferit pierderi mari. Afară de morți și răniți mulți, rușii au pierdut nu mai puțin de circa patruzeci mii prinseneri nerăniți; am capturat 70 tunuri. 160 vagoane de muniții, 166 mitralieze, iar 30 tunuri le-am făcut nefolosibile.

Trupele noastre tinere, cari au luat parte în aceste lupte, deși au adus multe jertfe, s'au impus admirabil.

Dacă și după astfel de rezultate, nu a succes a forța lupta decizivă, cauza e în ajutoarele puternice inimice, dela ost și sud, cari s'au amestecat

în luptă; atacurile acestora pretutindeni l-am respins. Reușita finală a luptelor e rezervată viitorului.

Războiul Turciei.

Constantinopol, 26 Nov. (Oficial).

Timpul nefavorabil din Caucaz, a oprit pe un moment mișcările ofensivei noastre, prin ținuturile muntoase. Rușii se află în pozițiile lor dela graniță.

Trupele noastre, cari au pătruns în zona Cioroch, au câștigat noi victorii. Au ocupat localitatea Morgul, a trecut râul Cioroch în apropiere de Burcika și au cuprins și poziția aceasta. În cursul acestei operațiuni, trupele noastre au câștigat mari prăzi.

Orașul Burcika e situat pe teritor rusesc, pe malul stâng al râului Cioroch. Trecând deci Turcii peste râul acesta, putem constata, că trupele turcești sunt abia la o distanță de 30 km. dela importantul port rusesc din Marea-Neagră: *Batum*, spre care ținesc acum turcii.

Eroii din Cingtau.

Am amintit eroismul fără păreche al garnizoanei fortăreței Cingtau din colonia germană Kiau-ciau. Disprețul morții, cu care a apărât o mână de oameni, timp de luni de zile steagul german și cizilizația în depărtatul Orient al Asiei, față de atacul japonez, a stors admirația lumii întregi. După rapoartele sosite până acum la Berlin, în luptele dela Cingtau au căzut în prinsoare 4250 germani, între cari se aflau 600 răniți. Numărul celor căzuți e 170, între aceștia 6 ofițeri.

Dupăcum se anunță până acum, Japonia tractează uman cu prinsonerii germani. Guvernul japonez a pus în prospect trimiterea cât mai grabnică a listei prinsonerilor.

Caucazul și Armenia.

Veștile de războiu, cari ne sosesc din Constantinopol, comunică, că o parte din oștirile turcești înaintează spre orașul Kars, iar altă parte a luat direcția spre fortăreața dela marginea Mării-Negre, numită *Batum*. Teritoriile aceste, cari sunt teatrul crâncenelor lupte dintre Ruși și Turci, înainte cu 36 ani numai, aparțineau imperiului turcesc. În anul 1878 Rușii au forțat pacea dela San-Stefano, ratificată în congresul dela Berlin, prin care au smuls dela Turci, marile ținuturi din jurul orașelor Kars, *Batum* și *Ardahan*. Astfel au pus rușii mâna pe teritoriile, cari sunt cheia Armeniei. De atunci Turcilor le-a rămas fortăreața *Erzerum*, singura bază de operațiune într'un războiu ruso-turc.

Teatrul principal al războiului ruso-turc e Caucazul și platoul Armeniei.

Dealungul provinciei Caucaz strătaie șirul de munți al Caucazului, dela Marea-Neagră, până la Marea Caspică. Numele de *Caucaz*, după derivațiunea unui învățat profesor din Bonn, Ioan Rein, e de origine sanscrită și s'a format din cuvintele: „caz“ (strălucitor) și „gravau“ (stâncă). Munții Caucazului se compun din trei șiruri, cari se înalță sus spre ceriu; înălțimea medie a șirului din mijloc e de 3000 m. Munții Caucazului își înalță cutezător și dintr'odată piscurile sale în înălțimi de peste 4000 m., între acestea e vârful Elbrus (Albons), vulcanul cu două guri strălucitoare, demult stâns. Nu departe de el sunt alții Dich-tau, Kostan-tau, și Kazbek, cari deasemenea sunt stânși.

Șirul de munți al Caucazului e foarte îngust, mai ales în partea dela mijloc, unde abia se întinde la o înălțime de 200 km. Poalele munților la nord sunt spălate de râurile Kuban și Terek, iar la sud de Rion și Kura.

Munții Caucazului sunt strătaiați de două drumuri, unul trece prin pasul cel mai strâmt dela Krestova la înălțime de 2379 m. deasupra mării, spre ost dela poala muntelui Karbek, acesta conduce prin multe indoituri dela Tiflis la Wladikawkas. Celalalt drum se întinde între Kutais și Stawropol și în privința frumuseții emulează cu cel dintâiu. În timpurile mai vechi, partea nordică a Caucazului cu cea sudică, comunica prin drumul, ce mergea pe malul mării Caspice.

Ce privește populația Caucazului, aceasta ne prezintă o varietate uimitoare. Istoricii, filologii și geografi discută de zeci de ani asupra originii, limbei și datinilor acestora. Prin părțile acestea au trecut puvoaiele migrațiunii popoarelor din Asia, pe aici s'au așezat o mulțime, prin văi, dealuri și munți, trăind în pace, ori dușmănindu-se cu armele.

Teatrul răsboiului ruso-turc, dupăcum se poate prevedea va fi ținutul Meschia, dincoace de munții Caucaz. Rușii au aici trei cetăți: cetatea *Kars* la o înălțime de 1740 m., cu peste 20 mii locuitori; *Erivan*, capitala Armeniei rusești, la înălțime de 1000 m la o depărtare de 56 km. dela muntele Ararat, unde s'a oprit corabia lui Noe, dupăcum ne spune Biblia; lângă fortăreața aceasta se află mănăstirea Ecimiadziu, focalar de cultură și știință al Armenilor. Spre nord dela Erivan se află a treia fortăreață a acestui ținut: Alexandropol, cu 32 mii locuitori.

Spre nord dela aceste orașe fortificate se află orașul *Tiflis*, capitala Transkaukazului cu 160 mii locuitori. Oamenii mai cu dare de mână locuiesc pe dealurile ce se întind dela valea râului Kura și aici se află și fortăreața, deschide o priveliște frumoasă spre piscul Kazbek pururea acoperit de zăpadă.

Mergând spre răsărit dela Tiflis, aflăm „orașul negru“ *Baku*, pe peninsula Apscheron, ce străbate afund în Marea Caspică. În partea ostică a orașului sunt trezeci de fabrici, cari rafinează nafta, obținând petrolul curat ca apa, benzină, gazolin și ligroiu.

Odinioară Tătarii locuiau aceste plaiuri, nebănuind comorile ce se ascund în sâmurile pământului și aprinzând gazurile ce izbucnesc din pământ le adorau, ca pe focul veșnic. Înainte de aceasta, trenuri speciale transportau petrolul în porturile Poti și

Batum din Marea Neagră, astăzi însă se conduce prin țevi sub pământ.

Platoul Armeniei se întinde dela râul Rion și dela malul Mării Negre spre sud, până în șesul Asiriei. Rușii, turcii și perșii s'au împărțit asupra acestui teritor, având fiecare câte un lac. Al rușilor e lacul Góktșch, al turcilor Vau și al persilor e lacul Urmia. Din ținutul acesta izvoresc râurile Euftrat, Tigris și Aras.

Pe malul Euftratului vestic (Kara-Su, apă neagră) se află capitala Armeniei turcești *Erzerum*, la 8 km. dela granița Rusiei, cu 40 mii locuitori.

— Pe aceste ținuturi ale Caucazului și Armeniei decurge lupta între Turci și Ruși și poate nu peste mult și între Perși; se înțelege că rezultatul acestei lupte, de prezent nu se poate prevedea.

Diverse.

Semnarea împrumutului de războiu în Sibiu. Din Sibiu ni-se scrie, că semnarea împrumutului de războiu a avut un rezultat deosebit. S'au semnat cu totul 12.059.600 coroane, dintre cari 3.035.900 cor. la banca austro-ungară, 3.184.450 cor. la „Hermannstädter Allg. Sparkassa“ 1.460.400 cor. la „Bodenkredit anstalt“, 1.353.350 la „Albina“ 1.740.300 la banca comercială ungară budapestană și 285.200 cor. la „Hermannstädter Vorschuss-Verein“.

„Albina“ a semnat 100.000 coroane.

La „Albina“, institut de credit și de economii în Sibiu, au subscris din noul împrumut de războiu ungar, diferite corporații și particulari suma totală de K 1.353.350.

Cunună eternă. Dl. Ioan Maior, provizor al domeniului mitrop. a dăruit 20 cor. la fondul „Masa studenților“ întru amintirea fer. Petru Mihályi.

Episcop la Győr va fi numit, dupăcum cetim în foile din Budapesta, Episcopul titular dela Oradea-mare *Fetser Antal*. Candidat la scaunul episcopesc din Győr a fost și Lányi József, episcop de Tinin, cunoscut publicului românesc din chestia eliminării teologilor români din seminarul catolic dela Oradea, unde numitul era pe atunci rector.

Rectificare. La prim-articolul nostru din Nrul trecut „Biurocratism“ columna doua, șirul doi după fraza „că cuvântul“ să se adaugă: „evangelic este o re'ntrupare a Duii Hristos. Doară cuvântul etc..“

Hârtii noi de câte 2 coroane. Banca austro-ungară, văzând, că hârtiile de câte 2 cor., cari le-a tipărit la începutul războiului sunt așa de slabe a pus acum din nou în circulație alte hârtii de câte 2 cor. Hârtiile noi se deosebesc de cele dintâi nu numai prin desemn, mărime și culoare, ci și prin fabricarea lor îngrijită și prin calitatea hârtiei, care este cu mult mai trainică ca cea dintâi.

Ostașii germani în linia de foc. Ziarul italian „Giornale d'Italia“, comunică dela corespondentul său de războiu unele scene într'adevăr epice, cari caracterizează și ne prezintă într'o lumină admirabilă pe ostașii germani și moravurile lor.

Eram lângă St.-Mihiel și o canonieră franceză de 24 ore bombardă în continuu

podul Mosel, făcând mari pagube și împiedcând astfel comunicarea trupelor germane, cari se aflau pe cei doi țărmuri. Nu se putea descoperi locul de unde vine focul, astfel, că germanii trebuiau să sufere neputincioși molestările acestea. Inșiși piloții de războiu stăteau nedumeriți în fața focului groaznic. În urmă comandantul se îndreptă către ostași rugându-i să se anunțe aceia, cari sunt gata să spioneză locul bateriei. E de prisos să se amintească primejdia unei asemenea încercări. În urmă dintre cei mulți, cari s'au anunțat, au ales pe unul.

— Ai înțeles? — Intrebă colonelul (ofiterii germani provoacă per Dta pe soldați).

— Ia wohl! răspunse ostașul stând drept ca o lumină.

— Răsplata îți va fi coroana de fier! Ai familie, ai copii?

— Ia wohl!

— E bine! Iar la caz când Dta nu te-ai mai reîntoarce, (și aici glasul colonelului tremura) familiei Dtale îi asigur 5000 mărci.

— Vă mulțamesc Domnule colonel, răspunse ostașul, și din glasul lui se părea, că e mai sigur de răsplata „post mortem“.

În momentul acesta din grupul ofiterilor se desprinde o figură înaltă cu mantie sură și pornește spre ostaș. Era preotul militar. *Eroul stătea încă în ținută dreaptă dar nu peste mult să lasă ingenunchi.* Preotul își pune mâinile pe capul ostașului și recitează cu glas domol deslegarea în „articulo mortis“,; apoi îi întinde sf. Cuminecătură. La un semn al preotului apoi ostașul stă iarăș drept, salută militarăște, face la stânga împrejur și pleacă.

Scena aceasta nu-mi eșia de loc din minte și după câteva ore tot la ea mă gândeam: Dar dacă se va preda ostașul, cugetam eu, și astfel va asigura familiei sale 5000 mărci, iar el va scăpa teafăr. Mă tortura îndoiala aceasta, dar atunci îmi venia în minte ostașul cu fața lui strălucitoare stând ingenunchi înaintea preotului, primind sf. Euharistie.

A doua zi seara ajungând din nou la St.-Mihiel, plin de îngrijorare, am întrebat despre rezultatul îndrăzneței încercări a ostașului.

Ostașul s'a reîntors deplin sănătos la tabără.

MAI NOU.

Luptele din nord. Evacuarea Cernăuțului.

Budapesta, 27 Nov. (oficial). Pe frontul de luptă din Polonia ieri a fost relativ liniște.

În Galiția vestică și în Carpați luptele continuă. Lupte decizive încă nu s'au dat.

Trupele noastre au evacuat din nou Cernăuțul.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**